

Ryzyka przewoźników nieuprawnionych

W myśl prawa za przewoźnika uważa się każdy podmiot uprawniony do wykonywania transportu, a nie tylko taki, który faktycznie wykonuje przewóz. Przewoźnikiem może więc być również spedytor lub np. operator logistyczny. Jednak brak odpowiedniego wpisu w KRS lub zaświadczeniu ewidencji działalności gospodarczej może być dla nich dużym zagrożeniem.

Mówiąc o przewoźniku drogowym, mamy na myśli podmiot wykonujący drogowy przewóz towaru. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, w art. 4 ust. 15 stanowi, że przewoźnikiem drogowym jest „... przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego;”. Przewoźnikiem może być więc każdy podmiot uprawniony do wykonywania transportu, a nie tylko taki, który faktycznie wykonuje przewóz. W myśl prawa przewoźnikiem może więc być również spedytor lub np. operator logistyczny.

Zgodnie z art. 7 ust. 1. ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej, uprawnienie do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego nabywa się przez wpisanie podmiotu do rejestru przedsiębiorców. Dla osób prawnych takim rejestrem jest KRS, dla osób fizycznych – ewidencja działalności gospodarczej EDG (art. 14 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej). Niemniej jednak zgodnie z art. 27 ust. 1. Prawa działalności gospodarczej „Uzyskania zezwolenia wymaga wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie określonym w przepisach odrębnych ustaw”. Oznacza to, że wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie zarobkowego przewozu drogowego towarów wymaga uzyskania stosownego zezwolenia, czyli tzw. licencji (art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym).

Ustawy tej nie stosuje się jednak do zarobkowego przewozu drogowego rzeczy, wykonywanego pojazdami samochodowymi o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 tony. Przewoźnicy wykonujący zarobkowy przewóz drogowy rzeczy takimi pojazdami nie są więc zobowiązani posiadać licencji wymaganej art. 5 ustawy o transporcie drogowym i mogą wykonywać taką działalność, albowiem do jej prowadzenia uprawnia ich uzyskany wpis do rejestru przedsiębiorców (KRS lub EDG).

Powyższe jest o tyle istotne, że owe uprawnienie do wykonywania działalności transportowej może decydować o tym, jaka będzie podstawa prawna odpowiedzialności danego podmiotu z zawartej umowy przewozu. Nie będzie to miało znaczenia dla przewoźników prowadzących taką działalność na podstawie stosownego wpisu i posiadających odpowiednie licencje (lub nie posiadających licencji, jeśli dokonują przewozu rzeczy pojazdami o DMC do 3,5 tony). Ponieważ są uprawnionymi przewoźnikami, ich odpowiedzialność określa prawo przewozowe – ustawa w Polsce i konwencja CMR.

CDS
ODSZKODOWANIA

www.forumtransportu.pl

Forum
transportu.pl

W dobrym
kierunku

CDS powstał w 2001 roku i jest kontynuacją wieloletnich doświadczeń założyciela firmy w zakresie likwidacji szkód z ryzyk transportowych, komunikacyjnych i związanych z odpowiedzialnością cywilną, a także w zakresie ubezpieczeń OC przewoźnika i spedytora.

CDS specjalizuje się w obsłudze szkód powstałych w transporcie oraz obsłudze ubezpieczeń transportowych.

Misją CDS jest wspomaganie branży TSL przez świadczenie usług związanych z doradztwem, obsługą szkód i roszczeń oraz serwisem ubezpieczeniowym.

www.cds-odszkodowania.pl

Będzie to jednak istotne dla spedytorów, którzy przyjmują zlecenia transportowe i wstępują w stosunek umowy przewozu (zawierają takie umowy). Nie wszyscy spedytorzy mają bowiem w swoim KRS lub zaświadczeniu EDG wpis, uprawniający do wykonywania transportu drogowego towarów. W takiej sytuacji trudno jest traktować spedytora jak przewoźnika, gdyż z braku uprawnień przewoźnikiem nie jest.

Reasumując, każdy podmiot może zawrzeć umowę przewozu, ale fakt zawarcia takiej umowy nie czyni go automatycznie przewoźnikiem. Najczęściej mamy do czynienia z sytuacjami, kiedy to umowę przewozu zawiera przewoźnik lub spedytor uprawniony do wykonywania transportu drogowego rzeczy (towarów). Ale często zdarzają się sytuacje, kiedy umowę przewozu zawiera spedytor nie posiadający takiego uprawnienia. Taki spedytor, z faktu zawarcia umowy przewozu ponosi odpowiedzialność jak przewoźnik, ale... pociągać to może nieprzewidziane i niekorzystne dla spedytora konsekwencje prawne.

Zagrożenie dla spedytorów – przewoźników z wyboru

W sytuacji, gdy wspomniany spedytor nie posiada stosownego wpisu w KRS lub EDG, uprawniającego go do wykonywania transportu drogowego towarów, jego odpowiedzialność z zawartej umowy przewozu za ewentualne szkody w transporcie może nie być określana przez ustawę prawo przewozowe lub konwencję CMR, gdyż te odnoszą się do przewoźników, a za takich należy uznać przewoźników uprawnionych. Podstawą prawną odpowiedzialności takiego spedytora może być kodeks cywilny, który nieco inaczej kształtuje jego odpowiedzialność aniżeli prawo przewozowe.

Zgodnie z art. 788 § 1. k.c. *”Odszkodowanie za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki w czasie od jej przyjęcia do przewozu aż do wydania odbiorcy nie może przewyższać zwykłej wartości przesyłki, chyba że szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika”.*

Jeśli więc wierzyciel będzie dysponował dokumentami spedytora, w przypadku braku stosownego wpisu w KRS lub w EDG może on wezwać spedytora do zapłacenia odszkodowania w pełnej wysokości. W takiej sytuacji może nie mieć zastosowania ograniczenie odpowiedzialności z art. 23.3 konwencji CMR (wynikające z wagi), przez co spedytor, zgodnie z kodeksem cywilnym może być zobowiązany do zapłacenia wyższego odszkodowania.

Dlaczego i o ile wyższego, zobrazuję na przykładzie kradzieży telewizorów o wartości 130 tys. EUR i wadze 7 000 kg w transporcie międzynarodowym:

- ▶ przewoźnik odpowiada za szkodę na podstawie art. 23 ust. 3 konwencji CMR i ponosi on odpowiedzialność w wysoko-

Do tej pory w dziale ubezpieczeniowo-prawnym, przygotowywanym we współpracy z CDS Odszkodowania, przedstawiliśmy następujące tematy:

- ▶ Jak zawrzeć dobre ubezpieczenie OC przewoźnika
↪ **TSL**biznes 3/2010 (str. 44)
- ▶ Gdzie parkować, czyli o kradzieżach w transporcie towarów
↪ **TSL**biznes 4/2010 (str. 68)
- ▶ Za co odpowie spedytor, czyli o ubezpieczeniu OC spedytora
↪ **TSL**biznes 5/2010 (str. 52)
- ▶ Deklaracja wartości towaru a odpowiedzialność przewoźnika
↪ **TSL**biznes 6/2010 (str. 66)
- ▶ Biedny Polak po szkodzie, czyli o stratach spedytorów i przewoźników
↪ **TSL**biznes 7-8/2010 (str. 66)
- ▶ Jak się bronić przed oszustwem w transporcie?
↪ **TSL**biznes 9/2010 (str. 68)
- ▶ Alkohol a polisa OCP
↪ **TSL**biznes 10/2010 (str. 60)
- ▶ Dlaczego spedytor koniecznie chce być przewoźnikiem?
↪ **TSL**biznes 11/2010 (str. 46)
- ▶ Wina umyślna, a odpowiedzialność zakładów ubezpieczeń z polis OCS
↪ **TSL**biznes 12/2010 (str. 50)
- ▶ SDR zastąpi złotego franka – kto zyska, a kto straci?
↪ **TSL**biznes 1/2011 (str. 64)
- ▶ Kradzieże w transporcie towarów, czyli gdzie i jak parkować
↪ **TSL**biznes 2/2011 (str. 68)
- ▶ Polisa OCP, czyli gdzie i jak parkować według ubezpieczycieli
↪ **TSL**biznes 3/2011 (str. 42)
- ▶ Kiedy przedawniają się roszczenia?
↪ **TSL**biznes 4/2011 (str. 60)

Zapraszamy do zapoznania się z artykułami z wydań archiwalnych. Czytelników zainteresowanych otrzymaniem wydań archiwalnych prosimy o kontakt:

redakcja@tsl-biznes.pl

NOWOŚĆ

Moduł reklamowy w TSL Biznes

90 x 50 mm

za jedyne 600 zł netto

Zamów:

reklama@tsl-biznes.pl

tel. 22 205 09 35, 22 213 88 28

Jerzy Różyk

Ponad 24 lata w branży ubezpieczeniowej (likwidacja szkód i ubezpieczenia), w tym ponad 9 lat w obsłudze szkód i ubezpieczeń dla branży TSL w firmach brokerskich.

Ukończył wydział inżynierski na WSUiB w Warszawie (techniczna i ekonomiczna diagnostyka ubezpieczeniowa i likwidacja szkód ubezpieczeniowych) oraz studia magisterskie w zakresie ubezpieczeń na tejże uczelni.

Specjalizuje się w prowadzeniu spraw związanych z roszczeniami i szkodami, w prawie transportowym i cywilnym, diagnostyce ryzyka, ubezpieczeniach transportowych (OCP, OCS, Cargo) i komunikacyjnych pojazdów ciężkich.

ści: $7.000 \text{ kg} \times 8,33 \text{ SDR} \times 4,3747 = 255.089 \text{ PLN}$, co stanowi równowartość 64.483 EUR (tabela kursów nr 75/A/NBP/2011 z dnia 18.04.2011 r.)

- spedytor może ponieść odpowiedzialność za szkodę na podstawie art. 788 § 1. k.c. i może być zobowiązany do zapłacenia odszkodowania w wysokości 130.000 EUR, czyli w wysokości wartości przesyłki.
- spedytor dodatkowo może ponieść również odpowiedzialność za wszelkie szkody następcze (np. utracony zysk, kary związane z niedostarczeniem towaru), za które odpowiedzialności nie ponosi przewoźnik, gdyż nie przewiduje tego konwencja CMR.

Zagrożeniem dla spedytora może być konieczność zapłacenia dodatkowych 65.517 EUR. To, czy spedytor zapłaci te dodatkowe 65.517 EUR z własnej kieszeni, czy zapłaci za niego towarzystwo ubezpieczeniowe, będzie zależało od tego, w jaką polisę zabezpieczył się spedytor. Jeśli nawet spedytor zaasekuruje się odpowiednim ubezpieczeniem, ubezpieczyciel może nie przyjąć pełnej odpowiedzialności za szkodę, gdyż z umowy ubezpieczenia może wynikać (zamierzenie lub zupełnie

przypadkowo) ograniczenie jego odpowiedzialności do limitów określonych w prawie przewozowym.

Dzieje się tak dlatego, że pracownicy firm ubezpieczeniowych, a niejednokrotnie i sami spedytorzy, dysponują zbyt małą wiedzą z zakresu prawa, aby ocenić ryzyko i opracować warunki skutecznej asekuracji. I choć obserwuje się próby stworzenia warunków uwzględniających w ubezpieczeniu OC spedytora aspekty odpowiedzialności przewoźnika (tzw. przewoźnika umownego), to opracowania te, choć zawierają rozszerzenia standardowej odpowiedzialności zakładów ubezpieczeń, posiadają zapisy, które po gruntownej analizie pozwalają na postawienie tezy, że odpowiedzialność spedytora nie jest dobrze ubezpieczona.

Należy mieć więc na uwadze, że jedynie dobra znajomość prawa pozwala na skuteczne zabezpieczenie się przed dodatkowymi i niechcianymi kosztami związanymi z odszkodowaniami za powstałe szkody. To, czy wiedza przewoźników i spedytorów w tym zakresie jest wystarczająca, powinni ocenić sami przywołani. Zawsze można skorzystać ze wsparcia eksperta, do czego – zważywszy na dość duże ryzyko – zachęcam. ◀

Jerzy Różyk

CDS Kancelaria Brokerska
www.cds-odszkodowania.pl

Branżowy serwis informacyjny
 www.4trucks.pl

4Trucks.pl
z myślą o transporcie